

Riječ glavnog i odgovornog urednika

Predstavljamo Vam prvi broj Informativnog biltena Centra za stručno obrazovanje (CSO). Ideja o izdavanju Biltena rezultat je potrebe da se kvalitetno, brzo i sveobuhvatno predstave brojne aktivnosti CSO-a.

Približavanje konceptu „društva znanja“ i stvaranje preduslova za jednaku dostupnost obrazovanja svim građanima Crne Gore, jedan je od glavnih izazova stručnog obrazovanja i obrazovanja odraslih. CSO radi na razvoju i jačanju sistema stručnog obrazovanja i obrazovanja odraslih, stavljajući prije svega akcenat na prilagođavanje ovih obrazovnih sistema društvenim promjenama, tržišnoj privredi, tehničko-tehnološkom progresu i informacijskim tehnologijama. CSO je jedan od ključnih nosilaca reforme stručnog obrazovanja u Crnoj Gori i institucija koja je kreirala sistem obrazovanja odraslih izdižući ga na značajan nivo društvene prepoznatljivosti.

Od svog osnivanja CSO ulaže u svoje zaposlene, kako bi se osigurala profesionalnost i stručnost kadra, njihova otvorenost za promjene i inovacije, kao i spremnost za kontinuirano stručno usavršavanje. To je do sada dalo dobre rezultate doprinoseći umnogome razvoju ove institucije i prepoznatljivosti njenog značaja u zemlji, regionu i šire.

Informativnim biltenom želimo da povećamo transparentnost aktivnosti koje CSO preduzima na polju stručnog obrazovanja i obrazovanja odraslih, kao i da osiguramo brži protok i sveobuhvatnost informacija.

Duško Rajković,
direktor CSO-a

Centar za stručno obrazovanje je razvojna, savjetodavna i istraživačka institucija koju su 2003. godine osnovali socijalni partneri (Vlada Crne Gore koju predstavlja Ministarstvo prosvjete i nauke - MPIN, Zavod za zapošljavanje Crne Gore - ZZZCG, Privredna komora Crne Gore - PKCG i Savez sindikata Crne Gore - SSCG) u procesu decentralizacije obrazovnog sistema, razvoja stručnog obrazovanja i obrazovanja odraslih. Predstavnici osnivača, kao i predstavnik CSO-a, čine Upravni odbor ove institucije.

U ovom broju:

- RIJEČ GLAVNOG I ODGOVORNOG UREDNIKA
- RETROSPEKTIVA
- VIJESTI:
SEPTEMBAR / OKTOBAR
- MEĐUNARODNA SARADNJA

U ovom broju predstavljamo Vam kratku retrospektivu aktivnosti Centra za stručno obrazovanje.

Odjeljenje za standarde zanimanja i kurikulume

Odjeljenje za standarde zanimanja i kurikulume od osnivanja CSO-a intezivno radi na reformisanju obrazovnih programa u skladu sa novim metodološkim dokumentima, u cilju usaglašavanja sa potrebama tržišta rada, a na osnovu standarda zanimanja. U tom kontekstu urađeno je 99 obrazovnih programa za 15 područja rada: dva za niže stručno obrazovanje, 31 za trogodišnje srednje stručno obrazovanje, 65 za četvorogodišnje srednje stručno obrazovanje i dva za više stručno obrazovanje. Urađeno je 210 standarda zanimanja. Uporedo sa izradom obrazovnih programa realizovane su aktivnosti na stvaranju materijalno-tehničkih, prostornih i kadrovskih uslova za implementaciju obrazovnih programa. Opremljeno je više kabineta iz različitih područja rada i organizovano više obuka za preko 1200 nastavnika/ca u cilju primjene savremenih metoda u realizaciji nastave, kao i niz studijskih putovanja za nastavnike/ce stručno-teorijskih predmeta i praktične nastave. Organizovano je, između ostalog, šest državnih prvenstava za učenike/ce ugostiteljskih škola i tri za automehatričare/ke; organizovan je Nacionalni sajam preduzeća za vježbu, kao i konferencija nastavnika elektrotehnike, u cilju podizanja kvaliteta vaspitno-obrazovnog rada u školama, stvaranja pozitivne atmosfere koja podstiče rad učenika/ca i nastavnika/ca i promocije zanimanja i stručnog obrazovanja u Crnoj Gori. Naši učenici/e su bili/e učesnici/e značajnih međunarodnih takmičenja i manifestacija na kojima su postizali zavidne rezultate i osvajali/e brojne nagrade i priznanja. Osim organizacije stručnog usavršavanja nastavnika/ca i menadžmenta škola, permanentno se radilo i na stručnom usavršavanju zaposlenih u Odjeljenju.

Odjeljenje za obrazovanje odraslih

Odjeljenje za obrazovanje odraslih je jedina profesionalna služba u Crnoj Gori koja se bavi razvojnim, savjetodavnim i istraživačkim poslovima u oblasti obrazovanja odraslih. Od osnivanja CSO-a aktivno se radi na izradi programa obrazovanja za osposobljavanje za zanimanja, prekvalifikaciju, dokvalifikaciju, stručno usavršavanje i razvijanje ključnih vještina. Do sada je pripremljeno preko 80 programa za zanimanja, od kojih je Savjet za obrazovanje odraslih usvojio 65 dok je akreditovao 30 programa za posebne vještine. Odjeljenje za obrazovanje odraslih je imalo izuzetno značajnu ulogu u pripremi dokumenata i materijala koji su razmatrani na sjednicama prvog i drugog mandata Savjeta za obrazovanje odraslih. Zaposleni/e u Odjeljenju su bili/e članovi radnih grupa za izradu zakonske legislativne i najznačajnijih dokumenata iz ove oblasti. Uporedo sa izradom programa Odjeljenje aktivno radi na promovisanju koncepcije cjeloživotnog učenja (festivali obrazovanja odraslih i dr.). Odjeljenje je bilo partner u realizaciji dva projekta namijenjena opismenjanju odraslih i njihovom stručnom osposobljavanju. Za potrebe unapređenja rada u oblasti obrazovanja odraslih započelo se sa realizacijom seminara za andragoško osposobljavanje kadra koji radi u obrazovanju odraslih. Predstavnic/e ovog Odjeljenja koordinirali/e su mrežom licenciranih organizatora obrazovanja odraslih sve do osnivanja njihovog Udruženja (krajem 2007. godine), čije su osnivanje sami/e inicirali/e. Aktivno se saraduje sa domaćim i međunarodnim institucijama i organizacijama u cilju jačanja sistema obrazovanja odraslih u CG i razvoja koncepta cjeloživotnog učenja. Zaposleni/e u Odjeljenju su učestvovali/e na brojnim konferencijama i seminarima i stalno se stručno usavršavali/e kako bi aktivnosti koje preduzimaju bile u skladu sa evropskim trendovima.

Služba za opšte, pravne i računovodstvene poslove

Služba za opšte, pravne i računovodstvene poslove obavlja pravno-administrativne i finansijsko-računovodstvene poslove, održava informacioni sistem i pruža stručnu i tehničku podršku radu Savjeta za stručno obrazovanje i Savjeta za obrazovanje odraslih. Savjet za stručno obrazovanje (osnovan 2003. godine) je održao 96 sjednica u prvom mandatu i 20 u drugom, dok je Savjet za obrazovanje odraslih, (osnovan takođe 2003. godine), je održao 63 sjednice u prvom i devet u drugom mandatu Savjeta.

Međunarodna saradnja i odnosi sa javnošću predstavljaju veoma značajan aspekt aktivnosti u okviru kojih CSO ostvaruje saradnju sa međunarodnim organizacijama i institucijama i učestvuje u brojnim projektima o kojima će biti više riječi u narednim brojevima Biltena.

Odjeljenje za evaluaciju

Odjeljenje za evaluaciju vrši utvrđivanje kvaliteta, najmanje jednom u periodu od četiri godine, u ustanovama u kojima se realizuju programi stručnog obrazovanja i radi na planiranju i obuci iz oblasti pripreme i sprovođenja interne evaluacije u obrazovnim ustanovama stručnog obrazovanja.

Proces eksternog utvrđivanja kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada započeo je 2006. godine. Prvi krug procesa eksternog utvrđivanja kvaliteta završen je juna 2009. godine obilaskom 39 ustanova. Drugi krug utvrđivanja kvaliteta rada ustanova od strane CSO-a, započeo je školske 2009/10. godine.

Utvrđivanje kvaliteta se realizuje prema metodologiji po kojoj se procjenjuje stanje u više ključnih oblasti.

U cilju pripreme eksternog utvrđivanja kvaliteta rada ustanova, Odjeljenje za evaluaciju sprovodi proces prednadzora. Tokom prednadzora prikupljaju se relevantna dokumenta za utvrđivanje kvaliteta, vrši anketiranje roditelja, učenika/ca, direktora/ica, nastavnika/ca stručno-teorijskih predmeta i praktične nastave za ključne oblasti koje su predmet utvrđivanja kvaliteta, socijalnih partnera i predstavnika lokalne zajednice.

U oktobru 2009. godine izvršeno je eksterno utvrđivanje kvaliteta u dvije institucije za obrazovanje odraslih.

Tokom ispitnih rokova u ustanovama, Odjeljenje sprovodi aktivnosti na utvrđivanju kvaliteta organizacije i realizacije stručnih i završnih ispita novih obrazovnih programa, kao i ispita za lica koja nemaju status redovnog učenika, nakon čega se vrši statistička obrada ostvarenih rezultata.

Odjeljenje za udžbenike

Odjeljenje za udžbenike se bavi izdavačkim aktivnostima u okviru CSO-a. Usvajanjem „Metodologije za pripremu udžbenika u stručnom obrazovanju“ definisan je inovirani pristup u izdavačkim procedurama, što je bila značajna podrška implementaciji novog koncepta stručnog obrazovanja u Crnoj Gori. U periodu 2004-2008. godine, uz angažovanje Odjeljenja za udžbenike i autorskih timova, CSO je izdao 25 udžbenika u okviru projekta „Izdavanje udžbenika u srednjem stručnom obrazovanju u Crnoj Gori“, podržanom od strane Vlade Kraljevine Norveške.

U istom periodu izdata su još dva udžbenika: „Andragoške osnove“ za obrazovanje odraslih i „Bezbjednost saobraćaja“ za područje rada Saobraćaj.

Novi udžbenici omogućavaju učenicima/ama ovladavanje ciljevima koji su definisani u katalozima znanja novih obrazovnih programa. Tokom pripreme i izrade udžbenika, između ostalog, vodilo se računa da sadržaji i ilustracije budu prilagođeni savremenim pedagoškim standardima i novim informacionim tehnologijama.

Servis Centar preduzeća za vježbu Crne Gore

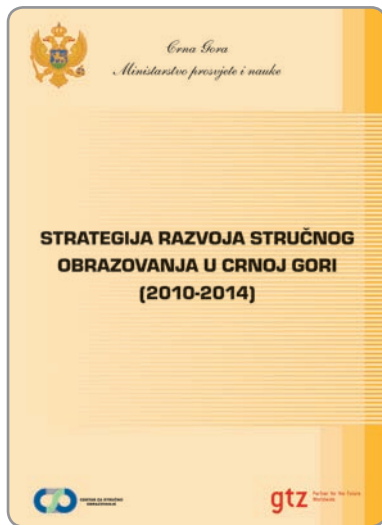
Crnogorski Servis Centar preduzeća za vježbu (www.serviscentarpzv.me) je osnovan u junu 2005. godine sa sjedištem u CSO-u. Osnovna funkcija Servis Centra je obezbjeđivanje realnog poslovnog okruženja preduzećima za vježbu, preuzimanjem uloge institucija sa kojima stvarna preduzeća saraduju (banka, privredni sud, fondovi osiguranja, poreska uprava, zavod za statistiku i sl.), kao i rad na unapređenju preduzetničkog učenja u srednjim školama. Do sada je osnovano 34 preduzeća za vježbu u osam srednjih škola, čiji rad koordinira i prati Servis Centar.

Servis Centar je u saradnji sa KulturKontaktom iz Austrije organizovao i pripremio brojne seminare za obuku nastavnika/ca koji implementiraju ovaj nastavni predmet. Do sada je obuku prošlo 40 nastavnika/ca, a 10 je osposobljeno za multiplikatore. U saradnji sa KulturKontaktom urađen je priručnik „Ekonomija i preduzetništvo“ za nastavnike/ce. Organizovano je učešće na nekoliko međunarodnih sajmova (Austrija, Rumunija, Bugarska, Hrvatska, Slovenija, Bosna i Hercegovina), kao i Prvi Nacionalni sajam crnogorskih preduzeća za vježbu u aprilu 2010. godine.

Servis Centar je nosilac aktivnosti za uključivanje crnogorskih preduzeća za vježbu u EUROOPEN (Asocijaciju preduzeća za vježbu na nivou Evropske unije) i predstavlja sponu između domaćih i preduzeća za vježbu na međunarodnom tržištu. Radom Servis Centra koordiniraju S.Brkanović i S.Obradović, savjetnici u CSO-u.

Strategija stručnog obrazovanja

♦ Vlada Crne Gore je na sjednici, održanoj 28. decembra 2009. godine, usvojila Strategiju razvoja stručnog obrazovanja u Crnoj Gori (2010-2014. godine). Akcioni plan sprovođenja Strategije razvoja stručnog obrazovanja u Crnoj Gori (2010-2011. godine) razvila je radna grupa sastavljena od predstavnika/ca MPIN-a, CSO-a, Ispitnog Centra (IC), stručnih škola i socijalnih partnera. Pomoć u izradi Akcionog plana pružilo je Savezno ministarstvo za ekonomsku saradnju SR Njemačke preko Njemačkog društva za tehničku saradnju-GTZ projekta u Crnoj Gori, angažovanjem stručnih konsultanata iz Saveznog instituta Njemačke za stručno obrazovanje BIBB i MNE/011. CSO je u junu 2010. godine pod sloganom „Stručno je ključno“, organizovao svečanu promociju stručnog obrazovanja, čiji se značaj ogledao u promovisanju novousvojenih strateških dokumenata.

Izmjene i dopune zakona iz oblasti obrazovanja i vaspitanja

♦ U prethodnom periodu vršene su izmjene i dopune zakonske regulative iz oblasti obrazovanja i vaspitanja. Na Skupštini Crne Gore usvojeni su zakoni o izmjenama i dopunama Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju i Zakona o stručnom obrazovanju. Za poslednji kvartal 2010. godine planirana je izrada Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obrazovanju odraslih.

Stručni ispit za 2010/11. godinu

♦ Predstavnici CSO-a su u saradnji sa IC-om učestvovali u izradi novih ispitnih kataloga za reformisane obrazovne programe, po kojima će generacija učenika/ca koja završava svoje četvorogodišnje školovanje 2010/11. godine polagati stručni ispit. Opšti ispitni katalogi, Ispitni katalogi stručno-teorijskih predmeta, kao i stručnog rada urađeni su u cilju informisanja učenika/ca, roditelja i nastavnika/ca o sadržaju i načinu sprovođenja stručnog ispita. Pored predstavnika/ca CSO-a i IC-a, u izradi kataloga učestvovali su i nastavnici/e srednjih stručnih škola.

Udžbenici

♦ S obzirom na značaj udžbenika u procesu savremene nastave, Odjeljenje za udžbenike svoje aktivnosti usmjerava ka pripremi naslova koji se koriste za obrazovne programe sa najvećim brojem učenika/ca. U tom smislu tekuće aktivnosti su usmjerene na tri područja rada: Ekonomija, pravo i administracija, Elektrotehnika i Trgovina, turizam i ugostiteljstvo. CSO je u tekućoj 2010. godine izdao tri nova udžbenika, a u pripremi je 10 novih naslova za navedena područja rada. U narednom periodu aktivnosti je potrebno usmjeriti na izradu udžbenika za druga područja rada koja pohađa manji broj učenika/ca, kakvih je većina u stručnom obrazovanju Crnoj Gori.

Prilagođavanje programa osnovne škole odraslim polaznicima/ama

♦ U skladu sa zahtjevom MPIN-a, Odjeljenje za obrazovanje odraslih i predstavnici/e Zavoda za školstvo vrše prilagođavanje programa osnovne škole odraslim polaznicima/ama. Po završetku svih aktivnosti na prilagođavanju programa i procedura njegovog usvajanja na nadležnom Savjetu, po prvi put u Crnoj Gori odrasli polaznici/e, sa nezavršenom osnovnom školom, biće u prilici da steknu osnovno obrazovanje po prilagođenom programu za odrasle.

Priručnici za praktičnu nastavu iz Elektronike i Energetike

♦ U okviru projekta „Reforma stručnog obrazovanja u pravcu unapređenja zapošljavanja“ koji sprovode MPIN Crne Gore, CSO i GTZ, urađeni su priručnici za praktičnu nastavu iz područja rada Elektrotehnika: „Priručnik za praktičnu nastavu i laboratorijske vježbe-Elektrotehnika“ i „Priručnik za praktičnu nastavu-Energetika“, čiji su autori nastavnici D.Dubljević i M.Drašković iz SSŠ Nikšić. Priručnici sadrže veliki broj radnih listova i primjera, koji će nastavnicima/ama predstavljati veliku pomoć u realizaciji zahtjevnih ciljeva iz predmeta Praktična nastava.

Konferencija o intelektualnoj svojini

- Početak septembra, u Beogradu je održana Regionalna konferencija o izučavanju prava na intelektualnu svojinu u oblasti visokog i srednjeg obrazovanja. Učesnici/e konferencije bili su predstavnici/e zemalja uključenih u IPA projekat koji su predstavili trenutno stanje izučavanja navedene teme u svojim zemljama. Profesori/ce sa univerziteta iz razvijenih zemalja zapadne Evrope prenijeli/e su svoja iskustva i dali/e preporuke za uvođenje posebnog nastavnog predmeta „Pravo na intelektualnu svojinu“ u visoke i srednje škole, ukazavši na njegov značaj prvenstveno za studente pravnih, tehničkih i drugih fakulteta. Delegaciju iz Crne Gore činili su predstavnici Univerziteta Mediteran, Zavoda za intelektualnu svojinu, Ministarstva ekonomije i CSO-a.

Radionica u okviru projekta „Reforma tržišta rada i razvoj radne snage“

- Radna grupa za promociju lokalnog partnerstva za zapošljavanje i razvoj ljudskih resursa, kao dio projekta „Reforma tržišta rada i razvoj radne snage“, prisustvovala je radionici koju je 3. septembra 2010. godine u Podgorici organizovao projektni tim. Tokom radionice održan je trening o primjeni metodologije za izradu lokalnih strategija zapošljavanja. Projekat se realizuje sa ciljem izgradnje kapaciteta lokalnih partnerskih grupa u četiri pilot opštine na sjeveru (Bijelo Polje, Mojkovac, Berane i Pljevlja) u cilju razrade lokalnih strategija zapošljavanja. CSO je za članstvo u radnoj grupi imenovao G.Bošković.

Regionalna strategija stručnog obrazovanja

- Od 3. septembra 2010. godine počela je sa radom Tehnička radna grupa koja će se u narednom periodu sastajati radi izrade Regionalne strategije stručnog obrazovanja za sjever Crne Gore i usklađivanju iste sa postojećim strategijama iz oblasti turizma i poljoprivrede. Pored predstavnika CSO-a i MPIN-a, Radnu grupu čine i predstavnici/e relevantnih ministarstava, lokalnih zajednica i škola, a cjelokupna aktivnost podržana je od strane Projekta MNE/011.

Konferencija u Sloveniji

- Početak septembra u Kranju je organizovana završna konferencija projekta „Kofinansiranje ključnih zajedničkih zadataka za podršku implementaciji novih obrazovnih programa i programa obuke u srednjem stručnom obrazovanju u periodu 2008-2010. godine“. Konferenciji su prisustvovali direktor CSO-a i savjetnica za međunarodnu saradnju i odnose sa javnošću.

EFQM (European Foundation for Quality Management) standard u četiri škole

- U okviru projekta GTZ-VET koji se odnosi na sprovođenje komponente unapređenja kvaliteta upravljanja, u četiri srednje stručne škole, 7-9. septembra 2010. godine, održan je završni seminar koji su vodili strani eksperti M.Klauke i V.Hartman. Poslije dvogodišnje obuke, od septembra 2008. do septembra 2010. godine, rukovodstvu i nastavnicima/ama škola (SSŠ-Nikšić, SMŠ „Mladost“-Tivat, SSS-Pljevlja i SMŠ „Ivan Uskoković“-Podgorica) uručeni su sertifikati od strane J.Rotlufa, sertifikovanog evaluatora za EFQM, kojima se potvrđuje da su te škole uspješno uspostavile sistem rukovođenja školom utemeljen na elementima ovog modela. Prvi seminar druge faze ovog projekta, u koji su uključene preostale tri srednje stručne škole (SMŠ „Danilo Kiš“- Budva, Srednja građevinsko-geodetska škola „ing. Marko Radević“-Podgorica i SSS „Sergije Stanić“-Podgorica) održan je 8-10. septembra. Seminarima je prisustvovala S.Brkanović, kao koordinator za EFQM, ispred CSO-a.

Seminar za obuku nastavnika/ca iz područja rada Ekonomija, pravo i administracija

- Početak septembra u Podgorici je, pod pokroviteljstvom austrijske organizacije KulturKontakt, održan prvi seminar za nastavnike/ce koji od ove školske godine izvode nastavu iz predmeta Preduzeće za vježbu. Preduzeće za vježbu je simulirana kompanija koja posluje u konkurentskom okruženju sa ciljem da omogući učenicima/ama sticanje preduzetničkih znanja i vještina, da razvije pozitivan odnos prema radu i poveže školu sa lokalnom sredinom kroz saradnju sa lokalnim biznisom. Ovaj predmet se realizuje kao obavezan od školske 2009/10. godine. Predavači su bili treneri za obuku nastavnika/ca, profesorice J.Đikanović i V.Veličković, a prisustvovali su i koordinatori Servis Centra.

Izrada osnovnih elemenata Strategije karijerne orijentacije u Crnoj Gori

- U okviru III komponente IPA projekta "Reforma razvoja tržišta i radne snage II" sa akcentom na izradi Nacionalne strategije profesionalnog savjetovanja i informisanja, u Budvi je 9. i 10. septembra, održan treći sastanak radne grupe koju čine predstavnici/ce MPIN-a, ZZZ-a, Ministarstva rada i socijalnog staranja, Unije poslodavaca, Univerziteta Crne Gore i CSO-a. Radna grupa je radila na izradi osnovnih elemenata buduće Strategije karijerne orijentacije u Crnoj Gori, a predstavnica CSO-a za ovu komponentu projekta je J.Knežević.

Interna evaluacija u stručnim školama

- Projekat „Proces obezbjeđivanja kvaliteta u stručnom obrazovanju u Crnoj Gori“ u jednom dijelu bavi se izradom novog koncepta interne evaluacije, koji će biti metodološki obrađen u osavremenjenom priručniku za internu evaluaciju. Za izradu nacrtu priručnika imenovana je radna grupa od dva predstavnika škola kojima koordinira savjetnik u Odjeljenju za evaluaciju CSO-a, Ž.Raičević. Za pilotiranje koncepta određeno je šest škola iz različitih regija Crne Gore.

Eksterno utvrđivanje kvaliteta

- U okviru procesa eksternog utvrđivanja kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada u ustanovama koje realizuju obrazovne programe u stručnom obrazovanju, u periodu septembar/decembar školske 2010/11. godine, izvršiće se eksterno utvrđivanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada u ustanovama: SŠŠ-Bijelo Polje, Srednja poljoprivredna škola-Bar, SŠŠ "Danilo Kiš"-Budva, Srednja ekonomsko-ugostiteljska škola-Nikšić i Srednja građevinsko-geodetska škola „ing. Marko Radević“-Podgorica.

Sektorske komisije

- Sredinom septembra formirane su sektorske komisije za tri područja rada u cilju zajedničkog doprinosa razvoju Crnogorskog kvalifikacionog okvira (CKO). Članovi komisija su predstavnici Univerziteta Crne Gore, resornih ministarstava, Privredne komore i CSO-a. Predstavnici CSO-a su: za područje rada Poljoprivreda, prerada hrane i veterina - D.Pejović, za Trgovinu, turizam i ugostiteljstvo - D.Bošković, a za Arhitekturu, građevinu i geodeziju - M.Sredanović.

Izgradnja kapaciteta CSO-a

- Na osnovu procjene potreba za obukom, koju je sproveo njemački ekspert E.Gutmann, urađen je „Plan izgradnje kapaciteta zaposlenih u CSO-u“. U okviru ove aktivnosti sredinom septembra realizovan je prvi dio seminara o nacionalnom kvalifikacionom okviru, a njegov drugi dio predviđen je za oktobar. Obuke zaposlenih u CSO-u dio su Projekta MNE/011. Za potrebe realizacije seminara angažovan je ekspert iz Škotske T.Kelly, koji je takođe dio tima eksperata u Projektu IPA 2008 „Nacionalni kvalifikacioni okvir i obezbjeđenje kvaliteta u obrazovanju“.
- Početak septembra, u okviru iste aktivnosti, savjetnica za međunarodnu saradnju i odnose sa javnošću, učestvovala je na dvodnevnoj radionici u Mastrihtu pod nazivom „Formalno pisanje na engleskom jeziku za državne službenike“, u organizaciji Evropskog instituta za državnu upravu (EIPA-European Institute of Public Administration).

Energetska efikasnost u građevinarstvu

- U Srednjoj građevinsko-geodetskoj školi „ing. Marko Radević“, 20-24. septembra, održan je treći seminar na temu „Energetska efikasnost u građevinarstvu“, u okviru GTZ-VET projekta. Predavači su bili uvaženi eksperti iz Njemačke, a prisustvovali su nastavnici/ce pomenute škole, kao i predstavnik CSO-a, V.Koprivica. Nastavnici će primijeniti stečene kompetencije u okviru nastave iz predmeta koji proučavaju energetska efikasnost.

Razvoj mreža i klastera

- U okviru projekta UN, koji je fokusiran na ublažavanje krize u Crnoj Gori stvaranjem tzv. zelenih radnih mjesta u najmanje razvijenom sjevernom regionu, 22-24. septembra održana je obuka „Razvoj mreža i klastera - Okvir za razvoj lokalne privrede u Crnoj Gori“ u Direkciji za razvoj malih i srednjih preduzeća. Obuku su vodili renomirani međunarodni eksperti Fondacije za MSME (mikro, mala i srednja preduzeća) klastera, a među brojnim polaznicima/ama obuku su prošle dvije predstavnice CSO-a.

Konferencija na temu obrazovanja odraslih

- ♦ Regionalna konferencija „Obrazovanje odraslih u Bosni i Hercegovini i Jugoistočnoj Evropi“ - doprinos miru i razvoju, održana je u Sarajevu 24. septembra 2010. godine. Na konferenciji su učestvovali predstavnici Odjeljenja za obrazovanje odraslih, a svrha konferencije je doprinos jačanju regionalne saradnje u oblasti cjeloživotnog učenja.

Seminar o ključnim kompetencijama u obrazovanju

- ♦ U okviru projekta „Razvoj ključnih kompetencija u obrazovanju“, u organizaciji ETF-a, CSO-a i ZZŠ-a, održan je seminar 27-30. septembra 2010. godine za 20 nastavnika/ca iz devet srednjih mješovitih i srednjih stručnih škola širom Crne Gore, u cilju uvođenja inovacija u nastavni proces, razvijanjem ključne kompetencije „*Learning to learn*“.

Projekat za raseljene Rome/Romkinje

- ♦ Projekat „Međusektorska inicijativa na prevenciji bolesti i posebno obrazovanje za raseljene Rome na Koniku“ je namijenjen raseljenim Romima/Romkinjama sa Kosova, koji žive u romskom kampu podgoričkog naselja Konik. Glavni nosioci projekta su Crveni krst Danske i Crveni krst Crne Gore. Elementarno funkcionalno opismenjavanje raseljenih Roma/Romkinja i sticanje prve kvalifikacije kroz programe obrazovanja za jednostavna zanimanja predstavljaju dio projekta u čijoj realizaciji će kao partnerska institucija, kroz Odjeljenje za obrazovanje odraslih (krajem 2010. godine i u prvoj polovini 2011.godine) učestvovati CSO. Projekat je od posebnog značaja jer se po prvi put raseljeni Romi/Romkinje sa Kosova uključuju u program elementarnog funkcionalnog opismenjavanja. Polaznici/e koji savladaju ovaj program biće u prilici da pohađaju programe osposobljavanja za jednostavna zanimanja i na taj način steknu kvalifikaciju koja će im omogućiti ulazak u svijet rada.

Priprema IX Festivala obrazovanja odraslih

- ♦ CSO već više godina u kontinuitetu organizuje Festival obrazovanja odraslih. U ovoj manifestaciji učestvuju lokalne samouprave, institucije i organizacije koje se bave obrazovanjem odraslih.
- ♦ Održavanje IX Festivala obrazovanja odraslih, kojim koordinira Lj.Garić, planira se u terminu od 25. oktobra do 1. decembra 2010. godine. Opšti cilj ovog Festivala je iniciranje snažnije uloge lokalnih samouprava u jačanju saznanjnih kapaciteta zaposlenih u lokalnoj zajednici, širenje obrazovne ponude, kao i povećanje nivoa znanja o mogućnostima i značaju učenja u odraslom dobu.
- ♦ Odjeljenje za obrazovanje odraslih u saradnji sa lokalnim upravama planira organizaciju okruglih stolova u svakoj crnogorskoj opštini. Opštine su u prilici da predlože temu okruglog stola, čiji je sadržaj od interesa i značaja za njihove građane ili da biraju od ponuđenih tema onu koja je aktuelna i značajna za konkretnu lokalnu zajednicu.
- ♦ U toku IX Festivala planirano je organizovanje Sajma licenciranih organizatora obrazovanja odraslih, čiji je cilj promovisanje obrazovne ponude i aktivnosti koje pružaju licencirani organizatori obrazovanja odraslih u Crnoj Gori. Organizatori sajma su CSO i Udruženje licenciranih organizatora obrazovanja odraslih.
- ♦ Tokom IX Festivala takođe je planirano organizovanje Seminara iz oblasti preduzetništva i menadžmenta za rukovodioce institucija/organizacija koje se bave obrazovanjem odraslih. Opšti cilj seminara je unaprijeđenje preduzetničkih i menadžerskih znanja i vještina polaznika/ca.

Najava aktivnosti za oktobar

- ♦ Seminar na temu „Realizacija profesionalne prakse kod poslodavaca“;
- ♦ Prezentacija „Modela internog obezbjeđivanja kvaliteta u stručnim školama u Crnoj Gori“;
- ♦ Regionalni sastanak zemalja zapadnog Balkana i Turske na temu socijalne inkluzije;
- ♦ Izrada priručnika za profesionalnu orijentaciju;
- ♦ Radionica za nastavnike/ce praktične nastave za zanimanja Konobar/ica i Kuvar/ica;
- ♦ Obuka nastavnika/ca iz područja rada Elektrotehnika - II faza;
- ♦ Realizacija aktivnosti IX Festivala obrazovanja odraslih;
- ♦ Usaglašavanje obrazovnih programa sa novim zakonskim i metodološkim rješenjima;
- ♦ Izrada novih standarda zanimanja;
- ♦ Izrada novih programa obrazovanja za osposobljavanje za zanimanja, prekvalifikaciju, dokvalifikaciju ili stručno usavršavanje;
- ♦ Andragoško didaktičko-metodičko osposobljavanje nastavnog kadra koji radi u obrazovanju odraslih;
- ♦ Studijska posjeta Finskoj u okviru projekta IPA 2008 „Reforma tržišta rada i razvoj radne snage II“;
- ♦ Posjeta predstavnika/ca građevinske škole iz Libeka građevinsko-geodetskoj školi iz Podgorice.

Međunarodna saradnja

Brojne međunarodne organizacije ulažu svoje materijalne i ekspertske resurse u razvoj stručnog obrazovanja i obrazovanja odraslih u Crnoj Gori. Međunarodne organizacije sa kojima saraduje CSO i zajednički projekti biće predstavljeni u nekom od narednih brojeva Informativnog biltena.

ETF
(Evropska fondacija za stručnu obuku)

GTZ
(Njemačko društvo za tehničku saradnju)

KulturKontakt

DVV International
(Institut za međunarodnu saradnju Udruženja za obrazovanje odraslih Njemačke)

Delegacija Evropske unije

LuxDevelopment
(Luskemburška agencija za razvojnu saradnju)

Britanski savjet

Glavni i odgovorni urednik: **Duško Rajković** *
Urednik: **Srdan Obradović** * Redakcija: **Ivana Mihailović, Sandra Brkanović, Gordana Bošković, Jadranka Radunović** * Lektura: **Magdalena Jovanović** * Tehnički urednik: **Dejan Stanić**
* * *

Izdavač: **Centar za stručno obrazovanje**
Adresa: **Vaka Đurovića bb, 81000 Podgorica**
Telefon: **+382 20 664 713** Faks: **+382 20 664 714**
e-mail: **cso@gov.me** Website: **www.cso.gov.me**
* * *

Podgorica, oktobar 2010.

